

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarohle pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 or., — de două ori 12 or., — de trei ori
15 or. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
fie-care publicare.

Sântul Stefan și Trefort.

(C.) Maghiarii se prepară ca peste câți-va ani se serbeze iubileul de o mie de ani dela venirea lor aici.

Un iubileu acesta, la tot casul memorabil în viața unui stat.

Al cui este meritul că Ungaria formează un stat atât de vechiu?

Al popoarelor cari-l compun — țicem noi, — cari întru apărarea patriei lor, totdeauna au fost inspirate de un patriotism sublim, patriotism su perior instituțiilor sale.

Al Sântului Stefan, — țic maghiarii, — care cu politica sa de adevărat bărbat de stat, a știut să formeze un stat durabil, din popoarele autochtone de aici și din câte-va mii de familii barbare asiatică, cari părăsindu-și patria, luase lumea în cap și în fine li-au succes a se așeza aici.

Fie după cum țic maghiarii!

Dar dacă este așa, apoi serbătoarea maghiară dela 20 August, a fie-cărui an, când din toate părțile Ungariei, aleargă mulțime la Buda, ca se vadă mâna Sântului Stefan, carea, ca moaște sante naționale, sub pontificarea Primatului Ungariei, cu cea mai mare pompă, cu procesiune se poartă prin cetate, se reduce la o simplă curiozitate fără nici un scop mai sublim, căci adorarea Sântului Stefan nu produce în nimenea admirarea și imitarea virtuților lui; ear preparativele ce le fac maghiarii pentru iubilarea geniului acelu mare bărbat de stat, este o insultă pentru dînsul, căci pigmeii de astăzi nu vor se mai scie de sănătoasele principii ale fundatorului statului, ci lucră mereu, cu o diligență febrilă la subminarea, la distrugerea baselor statului.

Cari sînt bazele pe cari a întemeiat Sântul Stefan statul?

Naționalitățile!

S'a nisuit el ca se distrugă naționalitățile, să le lipsească de individualitatea, de limba lor chiar?

Nici de cum! ba din contra, prin testamentul seu, a impus succesorilor săi să se conserve ca factori constitutivi ai Statului, punându-le în vedere că Statul de o limbă este slab și ticălos (*Regnum unius linguae fragile et imbecille est*).

Ei bine! cum urmează stăpânitorii nostri acest sfat înțelept?

Maghiarii, una din naționalitățile pe cari s'a întemeiat statul, au confiscat statul pentru sine.

Astăzi este păcat strămoșesc în Ungaria a se nasce omul din mamă nemaghiară, păcat de care numai prin botezul maghiarisării te poți spăla.

Virtutea de a-și iubi omul limba și biserica, dacă acelea nu sînt maghiare, se tacesează de trădare de patriă; ear demoralizarea, lăpedarea de tot ce înaintea unui om cu caracter este sfânt, de mamă, de numele, de datinile și de religiunea strămoșească — se consideră de înalt patriotism, de titlu la toate favorurile ce le poate da statul, ba chiar la înalte distincțiuni.

Maghiarilor le sînt permise toate pentru dezvoltarea naționalității lor. Le stau la dispozițiune toate mijloacele statului nu numai pentru înaintarea lor în cultură, dar chiar pentru monopolizarea puterii și exploatarea tuturor favorurilor, pe când naționalităților nu le este permis nici măcar a executa legile existente, făcute la vedere pentru garantarea existenței și culturai lor naționale, ba nu le este permis nici chiar din mijloacele proprii a și ridica institute de învățământ. (Fie deajuns cestiunea gimnaziului din Caransebeș.)

Ca prin farmec, maghiarii deodată se simt atât de puternici, în cât în același timp declară resboiu nemților (teatrele din B Pesta), sasilor, slovacilor, sârbilor, românilor, cu un cuvînt tuturor naționalităților din patrie, mulțămindu-se numai cu amicitia jidanilor, ear în afară se prepară a se bate cu Rusia, România, Serbia, Muntenegru etc., ba s'ar încaiera și cu Germania, dacă marele magistru Bismarck, ca se-i țină în sfera lui de putere, n'ar fi destul de astut se-i amăgească din când în când.

Dar nici cu atîta nu se mulțămesc ei.

Pe când simulează cele mai ferbinți sentimente dinastice ear pe cei mai probați credincioși ai tronului îi denuncă mereu de răi patrioți și trădători, ei dintr'o margine a țerei până la cealaltă iubilează pe cel mai năimpăcat dușman al dinastiei, pe Kossuth, ca pe cel mai mare patriot, și necurmat peregrinează la dînsul ca și cu graiul viu se-le împartă moralul adevăratului patriotism și al loialității celei mai curate cătră Tron...

Cu o serioasă îngrigire privește fie-care patriot adevărat la aceste fapte regretabile, ptrucă cu mintea sănătoasă nu-și poate da samă de ele, și cel puțin eu unul mă mîngăiam cu aceea că „dabit Deus hisquoque finem”, căci sorgintea lor este coruptă și demoralizată jurnalistică jidană și jidănită, și legionul de „meltóságoși” flămânți, cari fiindcă n'au învățat nimica nici nu sciu nimica, dar fiindcă totuși trebuie se trăească pretind dela stat ca se-i țină ca pe orbi, ear ca se facă cel puțin plausibilă

trebuința de dînsii, pânea lor de toate țilele este denunciarea tuturor oamenilor onesti nemaghiari, ca prin aceasta să fie silit guvernul a-i menagia ca pe singurul element adict statului.

Acuma însă lucrul începe a lua un caracter mai serios.

Vine ministrul Trefort, și în legătură cu un act majestatic se instalează de „cârma” șovinistilor maghiari.

Nu se mulțămesc a arăta României pumnul, a umili pe biserica unită la rolul de paria celei catolice, a amenința pe românii cu simțeminte naționale, și a trage la îndoială patriotismul lor, dar ca ministru proclamă, că „în Ungaria un stat poliglot este imposibil.”

Nu este chemarea noastră se luăm pe România în apărare față de voinicosul nostru ministru de culte, la aprecierea complimentelor adresate bisericii gr. catolice române, poate că vom reveni de altădată, — nu ne putem reținea însă de a nu ne ocupa nițel cu cealaltă gîrgăuni ai Dlui ministru Trefort.

Sciu că nu ar merita ca omul se pună mare pond pe enunțările Domnului ministru Trefort, căci prea bine este cunoscut că Dsa nu umblă pe picioarele proprii, că nu dînsul conduce însemnatele afaceri ce cad în portofoliul seu, ci dînsul este condus de falsă opinie publică, manifestată în foile șovinistice maghiare și cu deosebire este cu mare atențiune cătră jurnalele opoziționale, căci omul nu scie ce poate aduce ziua de mâine, ear Dnialui se simte foarte bine în fotoliul de ministru, și bucuros ar rămîne în el chiar și dacă i-ar deveni Madarász de principal, — chiar și epistola din cestiune a publicat-o prima dată în „Egyetértés” organul stîngei extreme, și numai deacolo au reprodus-o foile guverniali — dar nu toată lumea cunoscce însușirile dlui Trefort, apoi jurnalistică maghiară în aprecierile Sale merge până a afirma, ca ceea ce scrie Trefort este totodată voia Coroanei.

Acî trebuie se protestăm cu toată rezoluțiunea, căci afirmațiunile foilor maghiare pot câștiga întru verosimilitate prin împregiurarea că Trefort este ministru. —

Românii, cel mai patriotic și cel mai loial popor din întreaga Monarchie, n'au se învețe patriotism curat, nici loialitate dela adorătorii lui Kossuth, fie aceia chiar ministri.

Provină ea ori dela cine, pentru români este o insultă presupunerea, că nisuița la libertate, la egalitate și la cultură națională ar învoalve pericolul pentru stat, și ar fi incompatibil cu curatul patriotism; ear însinuarea că românii, sau numai o parte a lor

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CAILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus din franțozese de E. B.)

(Urmare).

După ce a spus minciuna aceasta și a servit unchiului său prînzul al doile, el voia să se retragă precând acesta îi ceru o cutare Biblie, care o consulta rar și care era așezată într'un loc particular a bibliotecii sale. Stenson făcu pe Ulf să i-o pună înaintea sa pe masă și îi făcu semn să se retragă; acesta însă, curios asupra intențiilor unchiului său, redeschise după un moment ușa, sigur a nu fi auzit și stînd în picioare în dosul fotoliului moșneagului, el vădu cum acesta puse, ca într'un noroc, un cuțit între foile cărții groase, cum o deschise și cum privea cu atenție, versul la care se oprise vîrfuțul cuțitului. El a repetat de trei ori manopera aceasta, un fel de practică, tot-odată evlavioasă și cabalistică, obicinuită chiar la catolicii din Nord, spre a cere dela Dumneșeu secretul viitoriului, după interpretațiunea cuvintelor, indicate de soarte; Sten-

son puse apoi capul său în palme pe cartea închisă ca și când o ar consulta cu creerii sei, după-ce o întrebăse cu ochii; Ulf se retrase cam neliniștit de rezultatul încercării. El cetise cele trei versuri, peste capul unchiului său. Eatăle în rîndul, cum le a însemnat soartea:

„...Abisul și moartea țic: „Noi am auzit vorbind de ea!”

„...N'am plîns eu de dragoste cătră acela, care a petrecut țile rele?”

„...Bogațiile păcătoșului sînt rezervate celui drept.”

Versurile din cartea aceasta misterioasă și sublimă, au mai toate, facultatea a fi interpretate în toate înțelesurile, care le cere imaginația. Așa și bîtrînul Stenson, după ce a tremurat la cel dintăiu și ș'a impletit mînila la al doilea, el a respirat, ca un suflet mîntuit, la al treilea; Ulf însă, beuse în sara premergătoare prea mult, ca se interpreteze convenabil hotăririle santei cărți. El totuși s'a întreat cu frică, dacă vechia Biblie n'a tradat unchiului său, într'o formă alegorică, care întrecea inteligența sa, secretul minciunei sale.

El fu deșteptat din visurile sale prin apariția unui oaspe nou în curte: era Puffo; care venea să se convorbească cu Cristian asupra representațiunii de seara. Puffo nu prea era vorbitor; el nu

iubea petrecerea la țeară, pe timp de eamnă, și nu înțelegea nici un cuvînt din limba dalecarliană. Dară în momentul acesta, el era îndestul de bine dispus și cu cuvînt. El a dat lui Ulf o bună țiaua, cu un aer aproape amical pre când acesta, uimit să uită la el cum întră fără șfială, ca acasă în odaia ursoaicei.

Puffo găsi pe Cristian, ocupat cu rînduiala colecțiunei sale mineralogice, într'o ladă.

— Ei bine, stăpâne, la ce cugeti? i-a țis el. Nu este vorba a-și petrece cu petricele mici, ci de a pregăti toate pentru piesa de seara.

— Așa este! Am și cugetat la aceasta, respunse Cristian; dară ce pot eu face fără tine? Este vreme, că bine-voiești a veni! Unde drac ai ședut de ieri?

Puffo spuse, fără a se escusa, că a găsit în sfîrșit la moșie, o cină bună și un pat bun, că s'a sculat tîrziu, și că făcîndu-se prieten cu un lacheu din castel el a înștiințat toată lumea despre sosirea lui Cristian Waldo în Stollborg. După dejun, l'a chemat stolnicul castelului la sine. El i-a vorbit foarte cinstit, anunțîndu-i că la oarele opt precise din seară, se asceaptă piesa marionetelor. Dl stolnic a mai țis:

— Vei spune stăpînului tîu Cristian, că dl baron i doresce multă veselie, și că-l roagă să fie, cât se poate cu spirit!

ar avea tendențe cari gravitează în afară, este o calumnia basată pe denunțaiuni infernale tendențioase, fără ca românii prin faptele lor se fi dat ansă la astfelu de presupunere.

Nu este de demnitatea unui ministru, se răspundească astfel de presupuneri și se amenințe. El are puterea în mână, dacă sunt fapte, pună mâna pe făptuitori și-i pedepsească, dar nu suspiționeze pe un popor blând, model de loialitate, care nici când n'a conspirat, nici contra statului, nici contra coroanei, care în sinul său nu cunoaște nihilismul, socialismul nici alte idei moderne periculoase pentru stat, ci cu fruntea deschisă pretinde aceea ce după lege și drept îi compete.

Ear principiul că „Ungaria ca stat poliglot este imposibil“, este cel mai periculos și cel mai nepatriotic principiu ce se poate numai imagina pentru statul nostru.

Actualitatea nu se poate disputa cu frase, fie ele cât de gădilitoare pentru urechile șovinistilor.

De o mie de ani există statul nostru ca poliglot, avem mai multe legi din trecut, aduse anume, ca să se conserve caracterul de stat poliglot, deși nu în favorul, ci în contra românilor. Avem legile mai nouă, pentru egala îndreptățire a naționalităților (Art. 44, din 1868) despre scolile populare etc. cari deși nu sunt mulțămitoare pentru naționalități, totuși le recunosc.

Avem în corpul statului nostru pe Croația cu limba și caracterul său slav.

În timpul mai nou am ocupat — și nime nu este atât de naiv ca se crează ca le-am ocupat cu scop de a le părăsi de bună voie — Bosnia și Erțegovina earăși slave.

Ce doveți fi mai trebuie dlui Trefort despre aceea: că statul nostru este și că trebuie se rămână poliglot? Ce doveți mai eclatante le trebuie jurnalelor șovinistice maghiare, despre aceea, că Coroana nu poate consimți cu cele ce fără precugetare le-a scris dnul Trefort, decât ocuparea Bosniei și Erțegovinei, și nesuința de a ne estinde până la Salonichi?

Orb și foarte mărginit la pricepere este acela, care crede că Ungaria cândva ar putea deveni un stat național maghiar.

Noi cunoaștem colosala slăbiciune și vanitate a dlui ministru Trefort, care cugetă că va fi în stare să demințească pe Sântul Stefan și că va întet-mea densusul o altă Ungarie pe base nouă, opuse maximei Sântului Stefan, devenind el preste câte-va sute de ani al doilea întemeiatoriu al Ungariei — sub nume de „Sântul Augustin“, — dar bunul Ddeu va feri patria noastră de oamenii, cari s'ar încerca se realizeze principiul Dsale, care ar fi „bellum omnium contra omnes“, căci se dice, „că s'a îngrijit Dumneșeu de aceea, ca „arborii se nu crească până la ceriu“, ear față de toate aceste nesuințe nepatriotice, românul datat a suferi și a persevera în credința sa dice: „*Apa trece petrele rămân*“, și acest proverbii semnificativ special românesc, se și-l însemne bine toți aceia, carii și fac iluziuni a putea desnaționalisa pe român.

Revista politică.

Sibiu, în 4 Iulie.

Diarele maghiare se bucură de primirea ce au avut literații și artistii în Italia și în Franca. „Pe-

— Așa! dice Criatian. Spirit, la porunca dlui baron! Ei bine se aibă de grije, se n'am prea mult spirit! Dară spune-mi Puffo n'ai audīt că baronul a fost bolnav?

— Da, se pare că a fost ađi noapte bolnav, respunse saltimbancul; dară i-a trecut. Poate că s'a îmbătat, deși lacheii săi dic că el nu bea; dară cređi Dta, că un om așa bogat, lipsesce stomachul său, de ce are în pivniță!

— Eu mă rămășesc, Puffo, că tu nu te-ai lip-sit, de ce ți-a cădūt a mână?

— Pe onoarea mea, dice Puffo, mulțămītă lacheului, care și are amanta sa la moșie și care m'a invitat la masă, eu am beut rachiul bunicel; adecă rachiul de bucate cam prost, dară el încăldește; așa am dormit de bine după...

— Sânt încântat de descoperirea ta cea bună, jupăne Puffo, dară trebuie se ne gândim la lucrul nostru; dute mai întâiu de veđi dacă nu este lui Jean foame sau sete și apoi vino să-ți dau instrucții. Grăbește-te!

Puffo eși și Cristian se apucă de lucru nu fără a ofta nițel, închidēnd lada cu mineralele pentru a deschide aceea cu burattini, precând clopoșelele unei sanie il făcură să se uite pe fereastă. Nu era doctorul în drepturi, care se întorcea așa de tim-

sti Napló“ se bucură cu deosebire pentru că a câștigat convingerea, că maghiarii nu sânt singuri pe lume și că maghiarii se află în societatea națiunilor celor dintăiu. „Trei sânt națiunile liberale: Francezii, Italianii, Maghiarii, martirii și învingătorii libertății universale.“

Interesant este pasagiul în care dice: „Nu sântem gintă latină dar nici germană, civilizațiunea noastră însă este latină și modul de gândire și temperamentul nostru înclină spre cel latin“. Atunci la ce atăta ceartă! la ce atăta larmă cu maghiarisarea! Fiind că în lucrurile principale maghiarii se apropie sau înclină spre ginta latină, și așa fiind puțini, făcuse latini cu totul, și fiindcă sânt în contact nemijlocit cu românii, învețe romănesce, căci e tot odată și o limbă mai ușoară. Atunci apoi am avē cu o armă mai mult, spre a cuceri regatul cel juvenil dela Dunăre.

Diariul „Pesti Napló“ se supără pre noi pentru cuvintele cu cari am întimpinat autograful ministrului Trefort cătră episcopul Szabó. Ne pare bine de supărarea lui „Pesti Napló“ și cea mai mare umilire națională a noastră ar fi când ne ar gratifica cu laudele grămădite asupra episcopului Szabó, vice-comitelui Mihálka și protopopului gr. cat. din Bogdan Brana János, care după cum stă scris în epistola domnului Trefort adresată comitelui suprem din Marmăția, este purtătoriu de icoane al statului maghiar și al culturii maghiare (a magyar államiságnak és a magyar kulturának képviselője.)

Pre ministrul Trefort l'a apucat dorul scrierei de epistole. După autograful cătră Szabó vine al doilea cătră comitele suprem din Marmăția.

Pre acesta-l roagă pretenesce se decoreze pre protopopul gr. cat. Ioan Brana din Bogdan cu crucea de cavaler a ordinului Francisc Iosif, pre care domnul Trefort i-o a câștigat dela Majestatea Sa imperatul pentru merite, și mai ales marele progres făcut cu pruncii în limba maghiară. Constată mai departe fapta, că legătura dintre biserica gr. cat. și rom. cat. este de mare importanță, și că marea ei însemnătate se va vēdi atunci, când va putē dice și despre preoții gr. cat. că ei representă cu toții interesele unguresci.

Constatăm cu domnul Trefort că după densusul biserica gr. cat. stă în servițiu maghiarisării. Dovadă ținuta ei în cestiunea proiectului pentru scoalele medii, dovadă autograful ministrului Trefort cătră episcopul Szabó, dovadă decorarea protopopului Brana, dovadă epistola dlui Trefort cătră prefectul Marmăției din incidentul acestei decorări.

Decamdata atăta.

Jerôme Napoleon, supra numit și principele roșu a publicat în dăile acestea în mai multe foi din provincie o declarațiune prin care aderează de nou la principiile bonapartistice.

În Franca s'a desvălit în 14 Iulie n. statua republicii cu mare solemnitate.

Raporturile între Franca și Englitera sânt foarte încordate. În 11 a lunei curente ministrul Gladstone a comunicat parlamentului, că în Tamatave admiralul francez a dispus ca consulul englez să se depărteze în 24 oare. Înainte de acest termiu consulul a murit. Englezilor adunați la înmormântare, li se tăia comunicațiunea cu năile. Căpitanul englez a putut protesta numai verbal. Să asteaptă că Englitera va cere satisfacțiune.

puriu; era frumoasa sanie albastră și argintie, care în seara trecută, aduse pe Margareta la Stollborg.

Oare să mărturisim, că Cristian își uitase de promisiunea, ce fata aceea amabilă dase apocrifului d. Goefle, de a reveni în ziua următoare? Adevēvărul este, că Cristian, în urma evenimentelor neprevădute la bal, n'a mai contat la posibilitatea acestei visite, și n'a înscințat despre aceasta nici decum, pe Goefle cel adevērat. Se poate că el privea aventura aceasta terminată cu desevēșire se poate chiar, că el dorea să fie terminată, căci ce scop putē ea avē de-oare-ce el nu era bărbatul, a abusa de nesperița unei copile, sau de așa atrage în adins desprețul și blăstemul ei?

Într'aceea, sania se apropiă ea urcă stēnca și Cristian vēdu capul frumos al junei contese învilit în hermelin. Ce era de făcut? Ar fi avut Cristian curagiul a-i închide ușa înaintea nasului, sau a-i spune prin Puffo, că doctorul în drepturi nu este acasă? Ei! îi va spune Ulf aceasta, el n'avea să se amestece.

Sania voia să se întorcă cum a venit.

(Va urma.)

Probe de știl în necălituri politice.

Proba de față o am promis și acum ne implinim promisiunea. Isvorul de astădată este ear „P. N.“. Nu mai reflectăm la inesactitățile istorice ale scriitorului articuluui, precum nici la slăbiciunea combinațiunilor aceluia. Va fi de ajuns dacă vom dice, că patima este care vorbesce din articol. Acum după ce diplomația din norocire a găsit espedientul de a complana conflictul care a dat ansă și acestei probe de știl, mai avem numai interesul de a sci cât e de mare patima diariștilor maghiari și aceasta se poate vedē și din următorul articol. Eată-l:

Rēsboiu vrea Valachia? Sântem siliți a crede aceasta, căci ea se înarmează, se baricadează și în cestiunea Dunărei face front decisiunilor Europei. Cumcă ea se prepară a purta rēsboiu contra noastră, o scim din nota ministrului de esterne Sturdza, adresată lordului Granville, care notă este îndreptată exclusiv numai contra Austro-Ungariei, o putem sci însă și din toastul lui Grădișteanu, care a đis, că ei voesc se unească Transilvania, Bănatul și Bucovina cu Valachia, și apoi așa ceva fără rēsboiu nu merge.

Valachia e decisă să învingă și să împartă Austro-Ungaria.

Eată deci mulțămirea pentru atâtea binefaceri. În 1854 o a mântuit Austro-Ungaria de ruși și de turci; în pacea de Paris a sistat protectoratul rusesc, și în 1858 a aprobat unirea celor două principate; prin convenția de vamă Andrassy a fost cel dintăiu, care a spart suzeranitatea Turciei, și în Berlin el a apărut mai ferbinte deplina independența a Valachiei; în cestiunea Arab-Tabiei am ajutat a se realiza pretensiunile valachilor; ne-am grăbit a recunoaște mai întâiu noi Valachia de regat. Toate acestea — în mânia indoelei multora, cari vedeau că vin agitațiunile române — s'au întemplat, pentru că Andrassy credea, că valachii vor recunoaște în Austro-Ungaria pre apărătoriu lor natural, a presupus, că acest popor latin va privi în panslavism pericolul său, și că el va fi spriginul nostru în luptele ce avem în orient contra panslavismului; în fine pentru că el a contat la simțul mai mării responsabilități împreunate cu independența și cu rangul mai înalt, a cređut că Valachia avēnd libertatea decisiunilor sale și nefind sub scutul nimeni, va îngriji să nu comită lucruri, cari ar putē turbura pacea, și prin cari, vătămând pre vecinii săi, ar putē provoca amestecul acestora; cu un cuvēt Andrassy și-a întemeiat politica orientală pre înțelepciunea Valachiei, și aici s'a înșelat, căci Valachia nu vrea să fie mare, nu aspirează la apărarea independenței sale, ci la cuceriri, nu se întoarce contra Rusiei, ci contra Austro-Ungariei, nu caută alianța noastră, ci aliați contra noastră.

Să o spunem pe față: diplomația noastră s'a înșelat în Valachia, politica ei a fost rea. Trebuia ca noi încă la 1854 să anectăm Valachia, trebuia se o ocupăm tot noi în ultimul rēsboiu oriental, înainte de a-și fi pus muscalul piciorul acolo. Ei! dar după ploaie numai trebuie căpeneag. (Proverb unguresc: *Elmult esónek nem kell köpenyeg.*)

Am reconoscut destul de timpuriu că în Valachia nu aflăm aliați, că ea este inamicul nostru. Acum scim că nu mai avem ce conta la ea, că mai curēnd sau mai târđiu trebuie se ne batem cu ea, căci Valachia nu-și încape în pele, și vrea să ne ocupe țeara, și aceasta este absurditate istorică, geografică și etnografică, vătămare de drept internațional, îndrăsneală politică și imposibilitate strategică.

Deși Valachia e cu mult mai slabă decât noi, căci 158,000 de cătane pe lângă lunga linie de graniță abia ar putē rezista forței militare a monarhiei austro Ungare; totuși noi, *cunoscēnd reaua intențiune a guvernului din Bucuresci, nu micșorăm pericolul, ce ne amenință din această parte. Din contră sântem convinși, că nu este permis să espunem monarhia la atacul Valachiei.*

Și deși diarul oficial din Bucuresci desaproabă încâtva toastul senatorului Grădișteanu ținut în Iași și aprobat de regele Carol prin stringere de mână, — desmințirea — abstragēnd dela dubietatea ei, — nu ne îndestulesce și pentru cuvētul, căci enunțațiunea diarului oficial nu plătesce un pot, dacoromaniștii nici că o iau în seamă, o iau în ris, și și bat joc de noi, că am cređut amăgirilor cuvintelor tipărite cu *graeca fides*. Aceasta nu este garanție, și face bine guvernul, că pășesce energic în Bucuresci. Avem destule cause: nu numai programa „Grădișteanu“, nu numai cestiunea Dunărei, nu numai planurile de fortificare ale generalului Brialmont, ci preste tot vrășmășeasca purtare a Valachiei față cu monarhia noastră, care nu i-a greșit nimic, și i-a făcut tot numai bine.

Toastul lui Grăditeanu și politica recomandată de dânsul regelui, o scusă foaia oficială cu aceea, că ea este vorbire cu caracter privat.

Răspundem domnului Grăditeanu în chipul potrivit.

El vrea să anecheze Banatul, Transilvania și Bucovina la Valachia; să ne lămurim: ne facem și noi dacoromani și vrem să anectăm Valachia și Moldova la Transilvania și Banat.

Grăditeanu a aflat că din coroana regelui Carol lipsesc trei petri scumpe; noi în mod istoric mai ușor putem documenta, că din coroana Sântului Stefan s'au rupt două petri scumpe, cari până la lupta dela Mohács (1526 N. R.) au fost în ea, să le reocupăm aceste două.

Regele nostru Francisc Iosif are multe țeri și multe feliuri de popoare, lângă acestea ar încăpea foarte bine valachii (Atunci e făcută Daco România. N. R.) și ei după natură mai mult aparțin nouă. Dunărea este vena de viață a acestei monarchii, ea e granița naturală despre meadă și Valachia geograficesce, etnograficesce și politicesce ca parte întregantă a acestei monarchii.

Se reocupăm ceia ce a fost a nostru (!?) la ceia ce suntem îndreptățiți și de ce avem lipsă.

Mai bine se ocupăm noi Valachia decât să ne amenințe ea pre noi.

Valachia vrea se poarte războiu cu noi, să o ocupăm noi fără războiu. Aceasta e mai înțelept lucru și pentru ea și pentru noi.

Valachia chiamă într' ajutoriu contra noastră pe Rusia, să împărțim noi cu Rusia Valachia. Rusia e bună bucuroasă să împartă cu noi, dacă capătă și ea teritoriu și dinastiile Romanov și Habsburg nau purtat nici odată războiu una contra alteia. De aceasta ambele se feresc în mod instinctiv.

Ce putem da noi din Valachia Rusiei? Putem da gurile Dunărei, căci noi n'avem comerț pe marea neagră și pentru noi este tot una fie ele în mâna Rusului sau în mâna Valachului, și așa Valachia ne e inimică și vrea se ne eschidă dela Dunărea de jos. Galații e port cu caracter de mare, acolo dominează interese engleze, rusesci și franceze, nu înse ale noastre; prin urmare va controla Europa libertatea navigațiunei față cu Rusia la gurile Dunărei; cui compete suveranitatea pe fermuri, puțin ne împoartă, e lucru lateral. Pentru Rusia însă aceasta este de mare importanță. Putem da și Dobrodgea căci nu ne trebuie. Putem da Moldova până la riul Seret să o incorporeze la Besarabia. Pentru noi Seretul e mai bună lină de apărare decât Prutul, căci e mai scurtă și mai aproape. Și dacă granița rusească dela Cracovia nu se întinde până la Suceava ci e mai lungă, se întinde pelângă noi până la Braila, aceasta nu face nici o deosebire.

Noauă ne-ar veni din împărțială:

Moldova până la Seret cu toate coloniile de ciangăi, aceste s'ar pute încorpora la Transilvania ne ar veni întreaga Valachia dela Orșova până la Braila și aceasta ca parte de sine stătătoare sub Măestatea Sa regele maghiar după legile ei proprii, s'ar governa valachicesce.

Avantagiile acestei împărțeli: Mai puțin cu un inamic și cu 200,000 de cătane mai mult. (Cât de mare e dar numărul armatei române? N. R.) Ungaria este în mai mare siguranță, căci pasurile din Carpați ar fi de ambele părți în posesiunea noastră; mai departe de câtră Galizia și giur un șes lat, încât primele războaie le-am câștiga afară și nu aici în lăuntru. Ne-am mai asigura posesiunea la Dunărea de jos și comerțul în Valachia și Bulgaria, plus un teritoriu de 2000 mile cuadrate, un popor de 3 $\frac{1}{2}$ milioane, frumos și bogat, și foarte primitiv de civilizațiune.

Cum le place celor din Bucuresci această programă?

Nouă la tot cazul ne mai convine decât cel al lui Grăditeanu, în urma căruia Russia sau Valachia ar împărți Austro-Ungaria. Să schimbăm lucrul, dacă Russia este atât de întreprinzătoare, va sta și cu noi la tîrg.

Și ce crede Grăditeanu, al cui plan e mai ușor de realizat: al nostru sau al lui? Noi credem că al nostru, căci avem deja exemple: trei în Polonia și unul în Turcia.

Însă se numai continuăm schimbul de idei cu domnul Grăditeanu, să dăm cuvântul lui Kálnoky, care, după cum credem va sci explica lui Sturdza, că nu este bine, dacă se joacă baeții cu focul, căci foarte ușor, și pot aprinde casa lor proprie.

Albanezii.

„Figaro“, foaie umoristică din Viena, dicea mai în zilele trecute, că Bismarck și pe urmă toți subalternii lui pleacă la băi. După aceasta își pune întrebarea că cine se va îngriji de politica esternă? Răspunsul la întrebare este: „Mititica Albania până la toamnă.“

Nu este de mult decând telegrame numeroase se puteau ceti în toate foile mari despre luptele dintre Albanezi și miliția turcească. Albanezii, cu toate că au eșit dim mai multe lupte învingători, au apelat la Europa, cerându-i spriginul contra atrocităților turcesci. Vădend că apelul cel dintăiu n'a folosit se adresază cu al doilea câtră Europa. Eată ce dîc subscriitorii apelului:

„În 9 Iunie a. c. cutezasem a îndrepta câtră înaltele guverne ale națiunilor civilisate și de frunte din Europa, un apel, prin care am cerut în necazul nostru puternica lor protecțiune.

„Cu bucurie am aflat de atunci încoaci că rugarea noastră umilită a fost primită de înalții reprezentanți ai mult stimatelor puteri cu bunăvoiață.

„Plini de o îngrigire neliniscitoare, însă cu deplină încredere așteptăm ca puterile marinimoase și îndurate, câtră care neam adresat, să asculte rugarea noastră, ca să se pună capet ostilităților și prigonirilor selbatice îndreptate asupra noastră, eară cauza noastră să se ia în considerațiune. Din nenorocire ajutoriul sperat s'a trăganat. Prigonirea din partea înaltului nostru guvern împărătesc s'a înăsprit și continuat fără de nici o cruțare. Trupele au năvălit turbate în satele noastre, neau aprins casele, neau răpit vitele și neau pustiit câmpiile.

„Dela timpul când înaintasem rugarea noastră am cređut să ne mărghinim la defensivă; înaltul nostru guvern însă a aflat de bine ași bate joc de încrederea noastră în puterile la care am apelat, a aflat de bine a ne oferi ciocniri și a ne provoca la luptă. Bătuț, îndată la cele dintăiu întâlniri ostile, a fost silit a cere dela noi armistițiu cu care noi neam și învoit. Guvernul inse l-a folosit pentru a se recrea, a se fortifica în locuri potrivite, a corumpe pe soții noștri și a ne ataca într'un mod nemai auzit de barbar.

„Procederea aceasta brutală este o dovadă învederată, că înaltul nostru guvern s'ar fi jurat să ne nimicească. Ținta lui este să ne dărăburească, să ne calce în picioare și să ne stirpească.

„Contra unei astfel de barbarii protestăm; declărăm că nu vom ceda nici când acelei prepotențe nedrepte.

„Mai invocăm încă odată și în numele acelor triburi, cari prin înșelăciune și depărtare au fost împedecate a ne veni într'ajutor și a întreveni cu armele pentru cauza Albaniei întregi, precum și în numele acelora, cari împinși de frică s'au predat; mai invocăm încă odată compătimirea Europei civilisate ca să ne scape din trista și desperata noastră situațiune, în care ne aflăm.

„Dacă puterilor invocate le va plăcea a da ascultare rugării noastre și dacă dânsese vor învrednici cauza noastră să o examineze, promitem că dela ora aceasta încolo ne vom supune sentenței, care vor pronunța asupra viitoarei noastre situațiuni politice. Mai departe cerem ca numai decât să ne încuviințeze un armistițiu de 10 zile garantat de înalții reprezentanți ai puterilor convocate de noi. Acum ne mărghinim la exprimarea dorinței de a se lua în considerațiune argumentele umilitului nostru și tot odată plin de încredere apel.“

(urmează subserierile conducătorilor Albanezi)

Varietăți.

* (În ședința cea dintăiu a comisiei ungaro-romănesci pentru regularea fruntăriilor,) aflăm din „Pesti Napló“ că reprezentanții români au fost foarte prevenitori și dacă vor dovedi și mai departe o astfel de apropiere, rezolvarea cesțiunilor din litigiu se poate considera de asigurată. Prevenirea, care surprinde pe „Pesti Napló“, pe noi nu ne surprinde. Reprezentanții guvernului românesc se vede că sînt oameni cu maniere de oameni civilizați; nu ne surprinde însă nici mirarea sau supriinderea lui „Pesti Napló“. Se vede că cei dela „P. Napló“ sînt oameni dedați a nu fi prevenitori. Același țiar spune mai departe că debaterile se fac în limba franceză și deoarece guvernul (unguresc) n'a s'a îngrigat de un notar care scie franțozesce presidential însuși trebuie să scrie protocoalele. Ministeriul de comunicațiune a dat ordin oficiilor edile din apropierea fruntăriilor ca la cererea presidentului să pună la dispozițiunea comisiei puterile tehnice de care va avea trebuință.

Comisioane și-a terminat lucrările prealabile.

* (Eserecțiile) honveđilor vor avea loc în vara aceasta la Oșorheiu și la Brașov. La Oșorheiu se vor concentra batalioanele Nro. 28, 30, 31, 25, 27, și 32 și escadronul 1 al regimentului 9 de husari honveđi; la Brașov se concentrează batalioanele 22, 23 și 24.

* (Ordin pentru miliție) s'a dat tuturor comandelor militare. Ordinul spune că prin rezoluțiunea împărătescă dela 8 Iunie a.c. s'a dispus,

că la nascerea princesei Stefaniei care poate fi în jumătatea a doua a lunii lui August, să se observa toate dispozițiunile normate la nascerile copiilor împărătesci. În Viena și Budapesta și în toate capitalele provinciilor, unde sînt tunuri și artileriști, precum și în Seraievo și Mostar, dacă s'ar nasce un principe să se dea 101 salve de tun, ear dacă s'ar nasce o princesă 21. Întimplându-se ca nascerea să urmeze după 6 oare seara sau peste noapte, atun ci salvele se vor da în dimineața următoare la 6 oare. După salvele tunurilor în Viena la sântul Stefan, precum și în Budapesta, în capitalele provinciilor în Seraievo și Mostar, se va celebra câte un *Te-deum*, la care vor participa pretutindinea, în parte și garnisoanele. Botezul copilului se va săvirși a 4-a și după nascere, nesocotinduse aci ziua nascerii.

* (Însciițare.) Domni membri și respective oaspeții, ce vor a lua parte la adunarea generală a „Societății pentru fond de teatru român“, ce se va ținea în Lipova la 6 și 7 August st. n. a. c. sînt rugați a se însinua în scris la „Comitetul central“ de primire până în 20 Iulie a. c. ca așa să ne putem orienta de timpuriu în privința prevederii și incortelării.

Dat în șed. comitetului central de primire ținută în Lipova la 11 Iuliu n. 1883.

Ioan Țeran m. p.,
president.

Ioan Tuducescu m. p.,
notar.

* (Dragoste și ear' drogoste unguerească.) Diarul „Magyar Polgár“ din Cluj enarează următoarele. „La presentarea societății maghiare la Kossuth veni vorba și despre Cluj. Kossuth în formă de imputare aminti, că în apropierea Clujului este o comună (suburbiu. Red.) românească — sau în terminologia modernă maghiară-valachă, care n'a fost în stare ungerii a o maghiarisa. Imputarea o merităm, și observarea lui Kossuth despre toleranța maghiară aplicată la acest cas, merită să o punem serios la inimă. Clujul e unul dintre cele mai mari orașe ungueresci. Pulszky, la observarea corespondentului nostru că în Cluj nu se aude atâta nemțească ca în Budapesta, replică: Se aude însă cea valachă.

„Ce vrea se dîcă prin acestea Pulszky? Clujul e maghiar în toate măruntăiele lui, limbă streină, naționalitate streină care ar juca vre-o rolă aici nu esistă. Ce e drept sînt în giurul Clujului mai multe comune valache, asupra cărora Clujul nici în privința culturai nici în cea a maghiarisării n'a influențat nimica. (Hinc illae lacrimae!!) Valachul e valach, se crede că mulțimea de cultură grămădită în Cluj n'are putere estensivă.

Morala dedusă de „Magyar Polgár“ este, că ungerii să pună la inimă cuvintele lui Kossuth și să se ne maghiariseze.

* (Furi civilizați) Un om mai tîner adormise într'o seară, pe una dintre băncile promenadei „Podului minciunilor“. Când s'a desteptat a vrut se scie cât timp a dormit și a pus mîna în busuaniul, de unde se obicînuia a scoate orologiul. Spre mirarea lui orologiul nu mai era în busunar; în locul orologiului însă era o hîrtiuță pe care era scris: „Wir danken sehr“ (foarte mulțămim).

* (Furi fără de consciință.) În Cluj sînt domni furi cu totul altfel de oameni. Nu numai că nu mulțămesc păgubașului ci atacă institute filantropice. Așa în noaptea din 12 spre 13 Iulie n. au spart lădile dela casele reuniunei filiale „Crucea roșie“ și au furat obiectele precioase ce se aflau intrînsele.

* (În Sălciva de jos a fătat) o vacă un vițel cu cioc de pasere răpitoare. Posesorul acestei vaci a făcut o groapă și la moment a îngropat vițelul fără de a spune cuiva despre aceasta întemplantare până acum de curënd. — Nu scim vițelul a fost cu cioc sau scirea aceasta are cioc. La toată întemplantarea aceasta din urmă ar fi mai interesantă, căci nu se poate îngropa și chiar și dacă s'ar îngropa ciocul tot nu i putredesce.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

(Urmare.)

Nyiregyháza, 27 Iunie.

Dr. Friedmann (câtră Morit): Dilele trecute vorbiai de un rescript ministerial, unde l'ai cetit? — Morit: În diare. — Dr. Friedmann: Ce diare cetesci? — Morit: Diarul „Függetlenség“; în foaia aceasta am cetit rescriptul, mai târziu l'am aflat în archiv. — Dr. Friedmann: Esci employat de țise iartă a umbla prin archiv? (ilaritate). Te-au lăsat se întri și se umbli în archiv? — Morit: Da.

Dr. Friedmann: Te ai uitat numai cu un ochiu prin gaura cheiei în templu? — Morit: Numai, căci numai cu un ochiu văd bine. — Dr. Friedmann: Nu te-a durut ochiul? — Morit: Nu. — Apărătorul Eötvös: Ai dormit la Recsky? — Morit: Da, am durmit cu Peczely într'o odaie pe fața

pământului. — Dr. Friedmann: Fost-a Rabinul la tine sau fost-ai tu la dânsul? — Morit: Nu. — Dr. Friedmann: Cu cine te joci tu? — Morit: Cu nimenea. — Dr. Friedmann: Fost-au evrei la tine, de când ești în casa comitatului? — Morit: Nu. — Temnicerul Henter, D. Friedmann: Așa, tu faci preumblări și cu carul? — Morit: Da, cu temnicerul Henter în căruța acestuia. — Dr. Eötvös: Bani pe căruțat însă nu ai plătit? — Morit: Nu. — Apărătorul Funtak: Tu șiseși, că părinții tăi ar fi știut, că tu ai cunoscință despre omor; nu te-au rugat aceștia nici când ca să taci? — Morit: Nu. — Dr. Funtak: E cu neputință! Dacă ar fi spriginit părinții omorul fetei de creștin, ei s'ar fi rugat, să nu'i tradezi. — Morit: Mama mi-a dis, să nu vorbesc despre lucru. — Dr. Heumann: De ce te însoțesc totdeauna temnicerul sau pandurul? — Morit: Fiindcă altfel m'ar omori evreii.

— Dr. Heumann; Cine ți-a spus astfel de lucruri?

— Morit: Sînt câteva nopți de când doi bărbați umblară să me fure. Dr. Heumann: Aceasta e minciună, presidentul însuși o a declarat ridiculoasă. — Morit: Eu i-am auzit. — Pres. I s'a comunicat. — Acusatul Weiszstein (cătră Morit) Luat-am eu parte la omor? Morit: Da, Dta ai fost de față.

Martora Maria Lesko a vădut pe Morit intrând în bucătărie, apoi după o jumătate de oră în odaia lui Recsky. Ea a auzit, cum băiatul la început n'a voit se fasoneze, până ce nu l'a bătut. În urmă a fasonat. — Morit: Nu-i adevărat. — Morit, confrontat cu martorul Ianek, spune, că e nadever, ce a depus acesta.

Ședința se intrerumpe la 12 oare. După re-deschiderea petrecerii în cuvântul apărătorului Dr. Eötvös. Apărătorii, dice d. Eötvös sînt îndreptățiți a presupune, că Morit a studiat de rost depunerile în decursul celor 13 luni, de când e sub pază. Morit stă sub supravegherea unni așa numit Henter după cum se dice, temnicer. El învață, după cum aud la un anumit Oeschowsky. Rog tribunalul, să asculte ca martori pe aceste două persoane. Tatăl lui Morit Scharf e pe basa legii în drept a cere samă despre cele 13 luni, în cari fiul seu a fost separat. Aceasta cu atât mai vartos, fiind că vice comitele n'a permis rudeniilor lui Morit Scharf intrarea în temniță. Vicecomitele s'a provocat la un rescript al ministeriului de interne. Rog pe d. președinte să acudă copia acestui rescript actelor, de oare-ce un atare rescript stă în contradicție cu legea. Me rog mai departe să se cerceteze ochii lui Morit, prin autorități în medicină, de oare-ce Morit însuși susține că-i sînt slabi ochii. — Procurorul nu se alătură la propunerea din urmă. — Pres. Voiu presenta despre aceasta sentința tribunalului.

Urmează depunerea comisariului de siguranță, Barcza, din Dobrețin, Barcza, provocat de president, espune activitatea, ce a desvoltat în afacerea dela Tisza-Eszlar. Când s'a ivit cazul cu Eszter Solymosi a cetit într'un diar imputările ce se făcuseră poliției din Ungaria. Suspițiunea exprimată în acel diar, că în Ungaria nu sînt buni poliști, l'a îndemnat să ceară concediu dela șeful seu și se plece la Tisza-Eszlar. Eu am dis cătră șeful meu, continuă Barcza, că în decurs de 14 zile voiu erua cazul dela Tisza-Eszlar și voi prinde, pe făptuitorii omorului. „Dar de nu vor fi omori evreii pe față?” mi reflectă șeful meu. Atunci nu voiu mai avé ce căuta, respunsei eu, atunci fata a cădut în apă. Me pusei pe cale și plecai la Tisza-Eszlar, vorbii cu

Hury și cu mama lui Solymosi. După ce m'am orientat de ajuns în privința locului și a oamenilor, m'am dus la procurorul de stat Nagy și i-am dis: „Domnule, dacă voiu lua eu afacerea a mână, o se aduc lumină în lucru în decurs de 14 zile; dacă nu-mi voiu ține cuvântul, aveți voie să me spânzurați. Procurorul n'a voit să-mi încredințeze mie afacerea. Me întorsei deci la Dobrețin. Aci se răspândi deodată fama, că m'ar fi corupt evreii. Me dusei la procurorul și-i povesti întemplantarea.

„Fi pe pace, dise acesta, te voiu recomanda la procurorul de stat Kozma!“ Astfel fui recomandat procurorului suprem, care imi încredință afacerea. În urma acesteia am fost de câte-va ori în Tisza-Eszlar și de câte-va ori în Nyiregyháza. Am încheiat pretinie cu temnicerul, am făcut cunoscință cu Morit Scharf și am fost de față când studia Morit. Cu Henter eram prietin, de aceea am și umblat des la casa lui. Aici a ascultat dânsul odată pe Morit, ascultarea mi-am însemnat-o pe hârtie. Cu permisiunea domnului president voiu ceti notițele, ce le am făcut.

Martorul scoate o hârtie din buzunari și cetesce protocolul din care se vede, că lui Morit Scharf i s'au pus atunci întrebările, pe care lea răspuns mai apoi înaintea tribunalului. Adesea respundea Morit rēu, în care cas li coriga temnicerul Henter depunerea. Morit nu scia, cum a fost îmbrăcată Eszter. — Henter îi șopti detairurile.

Barcza depune mai departe, că a vorbit cu Peczely, care i-a spus cum a adus pe Morit la fasonare. Peczely ar fi dis cătră băiat: „Dacă nu vei depune ceva, te voiu arunca într'o groapă, în care nu va primi nici cănele bucături dela tine.“ Peczely a amenințat pe băiat înainte de a depune acesta ceva.

Presidentul a supus în urma acestei depuneri pe Barcza unei stricte ascultări arătându-i telegrama sosită între'aceea, în care telegramă se dice, că Barcza ar fi corupt din partea evreilor. — Apărătorul Dr. Heumann: Cine a subscris telegrama? — Presidentul cetesce două nume. — Barcza: Aceștia sînt călăii lui Bary. — Pres: Cine ți-a încredințat DTale afacerea aceasta? — Barcza: Procurorul suprem de stat și ministeriul de interne. — Pres. Avut-ai DTa legitimațiune în scris? — Barcza: Nu, numai una verbală.

Procurorul: Eu sciu, că Barcza a fost încredințat cu afacerea aceasta din partea procurorului suprem de stat. Însumi am conferit cu dânsul în afacerea aceasta. — Apărătorul Eötvös: Și eu sciu chiar din gura consilierului ministerial Iekelfalussy, că Barcza a fost încredințat și din partea ministrului de interne. — Dr. Heumann (cătră Barcza): Notițele ce le-ai cetit sînt ele acelea-și, pe care le-ai făcut la Henter. — Martorul Barcza: Nu, nu sînt aceleași. Henter a cerut să le ard și eu am făcut precum mia dis. Dîna următoare însă ear le-am descris, și pot jura, că sensul e același. Sînt comisariu de siguranță de 24 ani și ađi încă sînt în stare a indica ascultările, ce leam făcut înainte cu 20 ani. Memoria mea nu me înșală. (Ilaritate în public. Barcza se întoarce spre public și ficează unele persoane.)

Apărătorul Friedmann cere pe basa depunerii lui Barcza ascultarea temnicerului Henter, apoi a judei cercetător Bary și confrontarea acestora cu Morit. — Procurorul: Am cerut eri deja ascultarea lui Bary, ađi imi repet propunerea. Legea, ce e drept, nu e clară în privința ascultării judei cercetător, în pracsă s'a ivit însă adesea ca-

suri, în cari au fost ascultați juđi cercetători și procurori de stat. Din parte-mi me declar gata a sprigini ascultarea fie-cărui procuror, care a funcționat în afacerea aceasta.

Din confrontarea martorului cu judele cercetătoriu rezultă, că depunerea lui Barcza e neesactă. Urmează confrontarea martorului cu Morit Scharf și apoi ascultarea lui Henter. — Henter: Și pe mine a voit Barcza se me corupă; în mai multe rënduri mi a pomenit despre aceea, că noi ambii am putea fi fericiți. — Pres: E aceasta adevărat. — Barcza: Fără îndoială, de oare-ce eu sciam, că pentru aflarea Esterei Solymosi s'a scris suma de 5000 fl. Dacă ne ar fi succes aflarea, 2000 fl. era ale lui Henter. — Pres. (cătră Henter) A vorbit Barcza cu DTa despre o sumă anumită? — Henter: Nu, a dis numai, că ambii am putea deveni fericiți. — Apărătorul Friedman: De unde ai știut, că e vorbă de bani? — Henter: Alt ceva n'a putut avé în vedere? — Dr. Heumann: Cum s'au luat protocoalele? — Henter: Protocoale nu s'au luat. — Dr. Heumann: DTa însu-ți a-i recunoscut, că s'ar fi luat protocol. — Henter: Acelea erau notițele lui Barcza. — Barcza: Eu am făcut notițe la dorința lui Henter de a da ascultării oare-care formă. (Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 14 Iulie 1883.

Viena:	2	32	5	53	33
Timșoara:	71	9	85	12	84

Bursa de Viena și Pesta.

Din 14 Iulie n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	119.90	119.75
Renta de aur ung. de 4%	88.70	88.60
Renta ung. de hârtie	87.05	87.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	137.80	137.25
emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orientat ung.	91.60	91.50
II emisiune de obligațiuni de stat dela drumul de fer orient ung.	114.50	114.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	99.—	99.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	101.—	101.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorjire	98.60	98.50
Obligațiuni urbariale temeșane de	99.25	99.—
Obligațiuni urb. temeș. cuasulă sorjire	97.70	97.50
Obligațiuni urbariale transilvane.	99.50	99.25
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	99.—	98.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea șeci de vin	98.—	98.—
Sorji de regularea Tisei	110.—	110.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	838.—	835.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	293.25	293.25
Acțiuni de credit austr.	294.90	294.60
Argint	—	—
Scrisori fonciari ale institutului „Albina“	—	100.80
Datorie de stat austriacă în hârtie	78.65	78.75
Datorie de stat austriacă în argint	79.60	79.60
London (pe polița de trei luni)	120.—	119.95
Galbin	5.65	5.65
Napoleon	9.50	9.49
100 murec nemșeci	58.50	59.95

Tărăța

de grâu și de secară

se află acum estin de vëndare la subscrisul

100 chlgr. 4 fl.

1 ferdelă — „ 40 cr.

Ioan Keil,

covrigariu.

[438] 2-6

Sibiin, strada pintenului Nr. 14.

Nr. 252 pp.

[439] 1-3

CONCURS.

Pentru întregirea postului vacant de învățătoriu la scoala elementară gr. or. română din suburbiul Brașovului „Tocile“ se escrie concurs cu termin până la 6/18 August a. c.

Cu acest post este împreunat salariu anual de 300 fl. v. a.

Învățătoriu ales este datoriu a ține și scoala de repetițiune.

Petițiunile concursuali instruite conform legilor din vigoare sînt a se adresa oficiului protopresbiteral al tractului Brașov I.

Brașov, 24 Iunie 1883.

In conțelegere cu dl protopresbiter.

Comitetul parochial.

Vasilie Sfetea m. p.,
paroch gr. or. ca președinte.

Nr. 438. 1883.

[436] 3-3

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi la scoalele grănițarești din comitatul Făgărașului, și adevă:

1. La scoala cu 2 învățători din Voila, una învățătoareașă pentru clasa de fete cu salariu anual de 300 fl. v. a.

2. La scoala cu 3 învățători din Vaida-rece una învățătoareașă pentru clasa de fete cu salariu anual de 240 fl. v. a. care în al II-lea semestru se va pute spori până la 300 fl. v. a.

Cu ambe stațiunile mai este împreunat quartir liber în edificiul scoalei și lemnele trebuincioase de foc, în fine dreptul de pensiune, după cum prescrie legea relativă, din fondul de pensiune docentale grănițareșc.

Limba de propunere e cea română, învățătoareașă nu se va ocupa cu copilele începătoare, ci numai cu acelea,

cari deja au trecut preste greutățile de scris, cetit și de a computa, și al căror număr nu va trece preste 30.

Petentele la aceste posturi se și subștearnă petițiunile provăduțe cu diplome de calificațiune și alte documente necesarie până la 10 August n. anul curent la:

„Comitetul administrativ de fondul scolastic al fostilor grănițeri din regimentul I. român la Sibiin.“

Nr. 150 prot.

[437] 3-3

CONCURS.

La scoala elementară-capitală gr or. română din Orăștia se deschide concurs pentru trei posturi de învățători cu salariu anual de câte 300 fl., care se solvesce în rate lunari anticipative, quartir și 3 stângini de lemne pentru încăldirea scoalei.

Unul dintre învățători se va alege

și întări de director conform §. 69 din normativul scolar; acesta pentru agendele direcționali va primi un adaos de 150 fl. pe lângă salariul anual.

Învățătoriu, care va fi calificat a propune cântările corale după note și va forma un cor, va primi pentru aceasta deosebit o remunerațiune anuală de 100 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a și așterne petițiunile lor instruite după prescripțiile vigente până la 29 Iulie vechiu a. c. comitetului parochial din Orăștia. Alegerea se va ține la 31 Iulie vechiu a. c. și ar fi de dorit, ca învățătorii deveniți aleși să fie în stare a conduce cântările și în strană, fiindcă se pune deosebit pond pe cântările bisericesti.

Orăștia la 22 Iunie 1883.

In conțelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orăștiei.